

Обава

Іван Андрусяк

1.

не кількоро, а надцять четвертин

було їх нині в кожній буцегарні.

чи збриджені, чи просто так безкарні,

чи воду їхню короп замутив, –

та навскоруч мінялися катарні,

не клеїлись ні маски ні мости;

кого шукати, а кого знайти –

хіби випадок звів би не намарне.

і хоч з душі не вилилось ні грама

скоропису, присохлого бузком,

та й просвіту не сталося так само.

на мову нагодившись язиком,

закон образи вивершив закон:

вони також вкривалися шляхами

2.

вони також вкривалися шляхами,

та хто їх знав, які були шляхи.

мережники, ушкали, прусаки

і листя, що ставало прусаками...

кого чекали гридні за гріхи, –

бисть нація чередники і хами.

отечество наводнимо гріхами,

а тільки доконозимо цих схим,

матерія і дух до д'ної ями,

до іншої – причина і прищі

під носом галілео гаутами.

кишки в кошару, шкіру у кущі,

повитягати з горла лі-но-щі –

і бризнув сік, і відкривались брами

3.

і бризнув сік, і відкривались брами,

виходили до інших віршувань.

за голову давалась голова,

для іншого ж мінялись коштурами.

а те, що на руках росла трава,

що вже ніхто пручатись не затямив,

що голоси ховались за кущами,

але ніхто їх не перебивав, –

у цьому було більше однини,

ніж в gridнях, покалічених огромом,

яких не знемагали навіть сні.

просяклі тихим пожаданням дому,

вони покірно готувались в кому –

для комишами вкритих іменин

4.

для комишами вкритих іменин

такі й дарунки будуть комишині:

кого маржина ще знесе маржині,

не знаючи, насправжки чи на кпин?

то осоку на талії осині,

чебрець на примху, чи на пристрій кмін,

на оскорому свіжих соломин

та ще капейстру, щоб не прокусили

солоних губ об випадковий камінь.

за решту, як годиться, вибачай,

не рипайся і не торкайся руками.

вже трина втечі сиплеться з плеча,

і можна тільки випросить ключа,

якщо когось покликали до храму

5.

якщо когось покликали до храму,

чи значить що його покликав храм?

рипке погруддя дерев'яних рам

знекровлює стоїчну панораму.

туди повинен приступити сам,

адамові накоївши адаму,

чи тернами, чи пінними медами

перебрести назустріч голосам.

до вуст приклавши промінь золотий

або вуста до променя приклавши,

він має знати, як туди дійти.

але дорога звиється, як завше,

притулиться до горла темним замшем,

і він пита про греблю чи про тин

6.

а він пита про греблю чи про тин,

про перепони над переполохом,

коли земля між валахом і лохом

вихрещує ребристий карантин.

присохлий деревом, пропахлий мохом,

з ідеєю, що в пращі палестин

на коштури звела останній стих,

неназваний іще чортополохом, –

йому хотілось крапельку води,

тоненьку й білу, як стріла поганська.

натомість приверзлось: устань і йди.

так день перегорів, як муштра панська.

з погонича відваживши підпаска,

ставалося: відречений один

7.

ставалося – відречений один,

за іншими давно чигають гридні,

а решту чи поснули, чи невидні,

чи біс їх оберегами водив.

рослинний хист відретушує злидні.

бодай дванадцять прагли череди.

та це ж колись, а нині інших див

бракує затужавілим в повідлі:

салагами до черева ісламу

чи в рінь оспалу інших усипань,

що рунищами кліті застиляли.

воліючи переломити длань

чи, може, хліб – хто з криком пополам

повинен був відбутися дарами

8.

повинен був відбутися дарами,
щоб жертвою себе не осушив.
він опустошив мало не єшив,
коли від знань шкоринку віддирали.

на темні трави леза окошив,
щоб звечора не обростали нами,
і вже крутив планету, як динамо,
коли йому сказали: задуши

бодай в обіймах, тільки б – на струні,
аби красою витерти красою,
де відстані відверто підставні.

солив би схрон, перебирав росю
і замість м'яса конопатив сою –
і був би рай хіба на полотні

9.

і був би рай, якби на полотні
відбилися пальці, схильні до підпалу.
горіло б тихо, вигоріло б мало,

а все ж поприпікало би ступні.

освідченням сніги попідтавали,

підвалини скоцюрбилися на пні.

за кожну ґонту рахувати дні

переситу провіщення опали.

а те, що мощі вже пересолені,

до остекління вуст і висоти

доторкують їх ранища зелені, –

несамохіть до рясту б дорости,

щоб шелестів з-під ряси августин:

не лані проступили, а легені

10.

не лані проступали, а легені

на їхніх титлах, змащених вином.

кришилося сріблясте полотно,

шукаючи пристанища у жмені.

подаленіло річище давно,

і коропи, і клени заголені

кленовим листям затуляли трени,

під жабрами витоптуючи дно.

лиш вірші, невідмоклі у вині,

здадуться проскрибованими, ніби

їх автори багульника зрідні.

печери вражні під опоку хліба,

долоні в лоні зловлені, а німби

зволожені чи просто так пітні

11.

зволожені чи просто так пітні,

ми все таки доходили до книги,

де пахнув листом кожен темний вигин

і кожен призвук гнувся в тумані.

долаючи верети і вериги

і виколовши букви до стерні,

писали не скромні, не пісні,

а прощені хорали до розстриги:

щоб не стікали очі розтулені

між постерунки зледачілих книг,
де трем розповсюджували трени.

і пахнув медом кожен третій стих,
допоки не зостарівся і стих
над крихтами чийогось одкровення

12.

що крихтами чийогось одкровення
забавляться – хіба се новина?
торкнеться до сторінки звірина,
розгорнуте ж – немов перестелене.

над сонним кмином птаха засина,
а над горіхом ластить сокровенне.
чи ласицю не витопчуть олені,
коли неуголенна їх вина?

надточуючи гени автогеном,
клонуючи їм щупальця терпкі,
хто знає, звідки вилущатся гени?

почнеться вечір із овечих шкір,

що ними звірині наперекір

заволодів не привид, але геній

13.

заволодів не привид, але геній

цим капищем – чи хто завважив це?

у комиші ховаючи лице,

оберігав він наші теревені.

коли збивались кроки на фальцет,

він ямбами дірявив наші сцени,

а може допантровував й до мене,

та я не відав, хто пізнав концерт.

прогірклий у своєму полині,

посоловілий у своїм зап'ясті,

я мовив те, що мав, а більше – ні.

поглинувши корозію схоластів,

чи спостеріг на пласі цій хвилястій,

що слід було би вимовить мені

14.

що слід було би вимовить мені,

коли ми всі зібралися до купи,

точили рани, і лічили трупи,

і поправлялись на садовині?

доступному відважили доступне,

як борошно дозріло у млині.

оскільки всі були на мілині,

то старанно надточували ступи.

і я тоді також змовчав рости,

робив як всі і в сінях мітив робу,

щоб зранку знову засіки мести.

насихуючи злущену утробу,

ми плавно розпадались на подобу –

не кількоро, а надцять четвертин

15.

не кількоро, а надцять четвертин –

вони таки вкривалися шляхами,

і бризкав сік, і відкривались брами

для комишами вкритих іменин.

якщо ж когось покликали до храму,

а він питає про греблю чи про тин, –

ставалося – відречений один

повинен був здобутися дарами.

і був би рай, якби на полотні

не лані проступали, а легені

зволожені чи просто так пітні.

щоб крихтами рясного одкровення

заволодів не привид, але геній –

що слід було би вимовить мені?